

רקע עיוני

בפרקים יג-יד מתוארות יציאת מצרים ובקיעת ים סוף. בשל האירוע המרכזי - יציאת מצרים - נקרא חומש שמות בתרגום השבעים, ובעקבותיו בשפות רבות, בשם אקסודוס שפירושו יציאת מצרים. הנושאים המרכזיים ביחידה זו הם:

1. הקב"ה מוליך את העם ב"דרך המדבר" ולא בדרך הקצרה - "דרך ארץ פלשתים".
2. עמוד הענן ועמוד האש מלווים את בני ישראל.
3. פרעה וחילו רודפים אחרי בני ישראל.
4. משה והעם קוראים לעזרה לקב"ה.
5. בני ישראל עוברים ביבשה בתוך הים.
6. פרעה וחילו טובעים בים סוף.

מומלץ לחלק את הסיפור לשתי יחידות בגלל ריבוי העיניים. הנושאים המסופרים ביחידה זו דורשים הבנה מרחבית-גאוגרפית. המודעות של הגונת לדרכי החשיבה של ילדי הגן וליכולת ההבנה שלהם תסייע לה להחליט מה לספר ומה להשמיט וכיצד לספר בדרך מובנת ומשמעותית לילדים. ההנחה הבסיסית-השונה ממצעית-פרטני

העיניים הדורשים "הבנה מרחבית" הם:

- א. התקבצות כל העם ממקומות שונים בארץ גושן אל השיירה היוצאת מרעמסס.
- ב. ההליכה בדרך הארוכה - דרך המדבר, ולא בדרך הקצרה - דרך ארץ פלשתים.
- ג. החזרה לאחור לכיוון ארץ מצרים והחנייה על הים.
- ד. בני ישראל חונים על הים, סביבם המדבר, לפנייהם הים ומאחוריהם חיל פרעה.

דוד לספר

יחידה א (פרק יג, פסוק יז - פרק יז, פסוק ט)

וזהו פְּשֵׁלָח פְּרָעָה אֶת הָעָם פָּרַק יג, פסוק יז

סוף-סוף, לאחר מכת בכורות, הסכים פרעה לשלח את עם ישראל, את אבותינו, מארצו. הוא צעק:

"קומו יָאֵר מִתּוֹךְ עַמִּי... וְלִבְּי עֲבָדוּ אֶת ה' פְּרַפְרְקֶם גַּם צְאוּכֶם
גַּם בְּפָרְכֶם קוּחוּ... וְלִבְי פָּרַק יג, פסוק לא

בני ישראל שמעו בקול משה וכל המשפחות והשבטים התכנסו יחד. ללח התקראו אל העיר רעמסס ומשם הם יצאו לדרך הארוכה. כל אחד נטל עמו מצות לדרך ומקל להליכה. אבל ראו מה קרה: בני ישראל לא הלכו בדרך הכי קצרה אלא בדרך ארוכה יותר, דרך המדבר, כי ה' אמר להם ללכת בדרך הארוכה. ה' הולך את כל העם - אבות ואמהות, סבים וסבתות, ילדים ותינוקות, צאן ובקר - בדרך הארוכה ולא בדרך הקצרה. מדוע?

כי בדרך הקצרה היו חיילים פלשתים, וה' חשב שאם בני ישראל יראו אותם הם יבהלו ויצעקו: "אוי! חבל שיצאנו ממצרים, בואו ונחזור". לכן ה' החליט שבני ישראל ילכו בדרך ארוכה, שאין בה חיילים פלשתים.

וַיִּסַּב אֱלֹהִים אֶת הָעָם הַזֶּה: הַמִּדְבָּר יִם סוּף פָּרַק יג, פסוק יח

אבל בני ישראל לא הכירו את הדרך. באיזה כיוון צריך ללכת כדי להגיע לארץ ישראל? מהי הדרך? אולי לצד ימין? ואולי דווקא לצד שמאל? מי יראה להם את הדרך? מה עשה ה'? ה' עשה להם נס. הוא הראה להם את הדרך לארץ ישראל על ידי עמוד ענן גדול שהלך לפניהם כל

ה. עמוד הענן הולך לפני העם עובר לאחור ועומד בינם לבין המצרים.

ג. החליכה בתוך הים ביבשה, "והמים להם חומה מימינם ומשמאלם".

חלק מהנושאים הללו אפשר להסביר בדרכים שונות:

1. המחשה בעזרת אבירים מתאימים תוך כדי הסיפור: סוסים, דמויות, ים - בד כחול, מדבר - בד צהוב וכד'.
2. הצגה שיש בה שילוב של שיחה והתנסות תנועתית, תוך סימון של מסלולים, תמוזורים וחצים שיוכנו על ידי הילדים והצוות. בדרך זו אפשר להמחיש נושאים שונים בסיפור, כגון את הסיטואציה שבה בני ישראל במרכא מאחוריהם המצרים לפניהם הים, ומתצדדים המדבר.
3. ציור סכמתי של הגנת תוך כדי הסיפור על גבי בריסטול המונח על גבי הרצפה, על לוח גיורים וכד'.

